

Välfärdsutredningen

- Några kommentarer

Mats Bergman

Södertörns högskola

1. Vinst som kvalitetsdrivande mekanism

- Utsikten om *framtida* vinster incitament att upprätthålla god kvalitet *idag*
- I princip samma mekanism som för varumärken
- I ett illa utformat system kan kortsiktiga aktörer göra kortsiktiga vinster genom slarv och fusk
- Det ska vara lagom svårt att etablera sig i välfärdsbranscherna
- Vinstbegränsningar kan störa den kvalitetsdrivande systemeffekten

2. Välfärdens tjänster är redan prisreglerade

- Två huvudsakliga modeller för prisreglering:
 - Pris = egen kostnad plus påslag
 - T ex (någorlunda hög) ränta på investerat kapital
 - Pris = rimligt pris bestämt på något sätt
 - T ex kostnad för egen regi
- Kostnadsbaserad prisreglering brukar anses som det sämre alternativet

3. Svårt styra kvalitet även i egen regi

- Svårt styra mot icke mätbar kvalitet även inom en organisation
- Konkurrens och valfrihet *ökar* styrbarheten
- Mer "makt" för huvudmannen, "linjen" och "brukarna" – på personalens/professionens bekostnad
- Utredningens bedömning att fler och hårdare kvalitetskrav kan bli kontraproduktiva är rimlig...
- ... men kundval och konkurrens har ofta högre legitimitet inom professionerna än styrning uppifrån och
- "NMP" handlar i praktiken mer om styrning och kontroll uppifrån än om konkurrens och valfrihet

4. Separata juridiska personer för mottagande av offentliga medel

- Ett långtgående förslag att offentlig finansiering av privat utförda välfärdstjänster ska tas emot av juridiska personer som inte får ha andra intäktskällor
- De fördelar som utredningen pekar på finns i minst lika hög grad för offentlig produktion av offentligt finansierade välfärdstjänster
 - Bolagisering av egen regi?
- Även idéburna organisationer?

5. Empirin stödjer inte utredningens premisser

- Premisser:
 - "Genom en vinstreglering kommer ...resurser som annars skulle ha gått till övervinster att användas i verksamheten." (s 178)
 - Bättre kvalitet i offentlig regi?
- Empirin – talar för att vinstdrivande utförare levererar lika bra (eller aningen bättre) kvalitet:
 - Brukarundersökningar
 - "Kundernas" agerande och uttryckta åsikter
 - Myndighetsgranskningar
 - Kommunernas egna bedömningar
 - En studie av dödlighet i särskilda boenden